

Lakivaliokunta

Lakivaliokunnan lausuntopyyntö hallituksen esityksestä 54/2019 vp eduskunnalle laiksi kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista sekä laeiksi Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Lausunto

Lausunto annetaan Etelä-Suomen aluehallintoviraston (ESAVI) elinkeinovalvontayksikön puolesta. Yksikölle kuuluu toimialojen valvonta (kiinteistönvälitysliikkeet, perintätoimen harjoittajat, pikaluottoyhtiöt) sekä aluehallintoviraston kilpailu- ja kuluttajatehtävät.

Yhteistyöasetuksen mukaisissa asioissa aluehallintovirastoilla on jaettua toimivaltaa, jossa toisena viranomaisena on lähinnä Kuluttaja-asiamies ja Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV). Aluehallintovirastot valvovat kuluttaja-asiamiehen ohella kuluttajansuojasta kuluttajille tarjottavien tuotteiden hintojen ilmoittamisessa annettuun direktiiviin (98/6/EY), kulutusluottodirektiiviin (2008/48/EY) sekä osin asuntoluottodirektiiviin (2014/17/EU) perustuvien kansallisten säännösten noudattamista sekä Kilpailu- ja kuluttajaviraston ohella osin matkapaketeista ja yhdistetyistä matkajärjestelyistä annettuun direktiiviin ((EU) 2015/2302) perustuvasta matkapalveluyhdistelmien tarjoajista annetun lain noudattamista. Yhteistyöasetuksen mukaisena yhteysvirastona Kilpailu- ja kuluttajavirasto koordinoi asetuksen mukaisia tutkinta- ja täytäntöönpanotoimia, mikä edellyttää käytännössä muun muassa muiden toimivaltaisten viranomaisten kouluttamista. Vanhan yhteistyöasetuksen aikana aluehallintovirastoilla ei ole ollut juurikaan asetuksen mukaisia tehtäviä. Voidaan olettaa, että jatkossa tehtäviä voi tulla jossain määrin enemmän Kilpailu- ja kuluttajaviraston kautta tai muulla tavoin.

Aluehallintovirastojen kansalliseen kuluttaja-asioiden hoitamiseen voi vaikuttaa se, että esityksen mukaisessa laissa parannettaisiin kuluttaja-asiamiehen käytettävissä olevia seuraamuksia ja valvonnan keinoja yleisesti eikä vain yhteistyöasetuksen mukaisissa, kansalliset rajat ylittävissä tehtävissä. Kansallisissa kuluttaja-asioissa Kilpailu- ja kuluttajavirasto voi ohjata aluehallintovirastojen toimintaa mm. esittämällä tehtäväksi määrättyjä valvontahankkeita. Kuluttaja-asiamiehen toimivaltuuksia parannettaisiin kansallisista tarpeista johtuen ennen muuta niin, että valvonnan uskottavuus lisääntyy ja sen myötä lainsäädännön noudattaminen tehostuu. Tavoitteena on tältä osin myös vähentää elinkeinonharjoittajien lainvastaisesta menettelystä kuluttajille ja kilpailijoille aiheutuvia menetyksiä. Nämä vaikutukset ovat myönteisiä myös aluehallintovirastojen kuluttaja-asioiden valvonnalle, kun aluehallintovirastot alueellisina kuluttaja-asioiden valvontaviranomaisina toimivaltansa mukaan edistävät kuluttajansuojan toteutumista.

Hallituksen esityksen mukaisesti uuden lain mukainen seuraamusmaksusääntely kattaisi paitsi yhteistyöasetuksen liitteessä mainittuihin instrumentteihin liittyviä

säännöksiä myös eräitä puhtaasti kansallisia säännöksiä, joista esimerkkinä on mainittu tietyt saatavien perinnästä annetun lain (513/1999, perintälaki) säännökset. Etelä-Suomen aluehallintovirastolle perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä annetun lain (411/2018, perintärekisterilaki) nojalla kuuluvassa perintätoiminnan harjoittajien valvonnassa on sovellettu perintälain säännöksiä.

Hallituksen esityksen mukaan myös kuluttajaluottoja koskeva sääntely on pyritty keskeisiltä osin huomioimaan seuraamusmaksusääntelyssä sikäli kuin se on katsottu asianmukaiseksi sääntelyn tarkkarajaisuusvaatimus huomioon ottaen. Uusi seuraamusmaksusääntely on siten syytä tiedostaa myös ESAV:lle kuuluvassa eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain (853/2016, luotonantaja- ja vertaislainanvälittäjä-rekisterilaki) mukaisessa valvonnassa.

Seuraamusmaksun esittämisessä olisi mahdollisuuksien mukaan harkittava, mikä merkitys Etelä-Suomen aluehallintoviraston valvomilla toimialoilla antamalla valvontapäätöksellä on kuluttaja-asiamiehen seuraamusharkintaan. Huomioon tulisi ottaa myös se, mikä merkitys Kuluttaja-asiamiehen esittämällä seuraamusmaksulla olisi ESAV:n suorittaessa rekisteröinninvaraisten toimialojen valvontaa. Harkittavaksi tulisi ottaa myös se, tarkoittaisiko seuraamusmaksun määrääminen sitä, että ESAVI voisi antaa perintärekisterilain tai luotonantaja- ja vertaislainanvälittäjärekisterilain nojalla valvomalleen toimijalle varoituksen vai tulisiko tällaisessa tilanteessa pikemminkin kyseeseen kaksoisrangaistavuuden kielto.

Myös kaikille aluehallintovirastoille kuuluvassa kiinteistönvälitysliikkeistä ja vuokrahuoneiston välitysliikkeistä annetun lain (1075/2000) mukaisessa kiinteistönvälitysliikkeiden valvonnassa voi olla liittymäkohtia uuteen lakiin kuluttajaviranomaisten toimivaltuuksien uudistamisesta varsinkin sen takia, että toimivaltuudet ovat kuluttaja-asiamiehen sovellettavissa myös kansallisesti. Esityksen mukaan seuraamusmaksu voisi tulla kyseeseen elinkeinonharjoittajan rikkoessa asuntokauppalain (843/1994) 2 luvun 19 §:n 1 momentin tai 19 c §:n 1 momentin taikka 4 luvun 3 §:n säännöksiä suorituskyvyttömyysvakuudesta. Aluehallintovirastot ovat tarpeen mukaan soveltaneet kiinteistönvälitysliikkeiden valvonnassa näitä säännöksiä, jotka suojaavat asunnon ostajaa rakennusvaiheessa. Esityksen mukaan seuraamusmaksu voisi tulla kyseeseen myös asuntojen markkinoinnissa annettavista tiedoista annetun valtioneuvoston asetuksen (130/2001) rikkomisesta siltä osin kuin siinä säädetään asunnosta ilmoitettaessa annettavista tiedoista, velvollisuudesta pitää nähtävänä esite sekä esitteessä mainittavista tiedoista. Myös näitä säännöksiä aluehallintovirastot ovat soveltaneet kiinteistönvälitysliikkeiden valvonnassa.

Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan Kuluttaja-asiamiehen seuraamusvalikoiman lisääminen täydentää valvovien viranomaisten mahdollisuuksia puuttua elinkeinonharjoittajan lainvastaiseen menettelyyn aluehallintoviraston valvomilla toimialoilla. Aluehallintoviraston ja Kuluttaja-asiamiehen/Kilpailu- ja kuluttajaviraston yhteistyö on ollut toimivaa ja aluehallintovirasto näkee tarpeen tiivistää yhteistyötä myös jatkossa valvovien viranomaisten kesken. Yhteenvetona Etelä-Suomen aluehallintovirasto pitää esitystä kannatettavana ja asianmukaisena sekä yleisesti kuluttajansuojan kannalta että elinkeinovalvontayksikön hoitaman kuluttaja-asioiden valvontatehtävien ja yksikön toimialojen valvonnan osalta.

Ylitarkastaja

Seela Saraniva

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO
Postiosoite: PL 150, 13101 Hämeenlinna

puh. 029 501 6000
kirjaamo.etela@avi.fi
www.avi.fi/etela

Hämeenlinnan päätoimipaikka
Birger Jaarlin katu 15

Helsingin toimipaikka
Ratapihantie 9

Kouvolan toimipaikka
Kauppiamiehenkatu 4

Tämä asiakirja ESAVI/36427/2019 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ESAVI/36427/2019 har godkänts elektroniskt

Saraniva Seela 05.11.2019 15:12